

स्त्रीमुक्ती : समस्या व दिशा

निवडक संदर्भसूची

स्त्रीमुक्तीच्या समस्येच्या तात्त्विक व व्यावहारिक बाजूंचा विविध अंगांनी शोध घेणारी अनेक पुस्तके गेल्या दोन तीन दशकांत प्रसिद्ध झाली आहेत. पैकी पुणे विद्यापीठातील जयकर ग्रंथालय, स्त्री-अभ्यास केंद्राचे ग्रंथालय व अन्य ठिकाणी उपलब्ध झालेल्या निवडक पुस्तकांची सूची खाली दिली आहे. स्त्रीमुक्तिविषयक अभ्यासांचे क्षेत्र गेल्या दोन दशकांत किती विस्तृत झाले आहे याची कल्पना यावी तसेच वाचकांना अधिक अभ्यासासाठी संदर्भसूची उपलब्ध व्हावी हा त्यामागचा उद्देश आहे. सोयीसाठी पुस्तकांचे स्थूलमानाने वर्गीकरण सहा प्रमुख गटांत केले आहे.

अ) स्त्रीमुक्तीची समस्या: विविध रूपे

१) लिंगभेद

1. Gullahorn J. E. *Psychology and Women in Transition*. Winston, Washington, D. C., 1979
2. Lips, H. M. & Colwill, N. L. *Psychology of Sex Differences*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, 1978,
3. Lloyd, B. & Archer, J. (ed) *Exploring Sex Differences*. Academic Press, London; 1976.
4. Maccoby, E. E. & Jacklin, C. N. *Psychology of Sex-Differences*. Stanford Univ. Press, Stanford, 1975.
5. Swerdlhoff, P. & Others. *Men & Women*. Time-life international, Nederland, B. V; 1976.
6. Weitz, S. *Sex-Roles : Biological Psychological & Social Foundations*. Oxford Univ. Press, New York; 1977.

२) धर्म, जाती व स्त्री

७. भावे, सु. तत्वा चतुर्धावर : आठ दलित स्त्रियांच्या आत्मकथा. स्त्रीवाणी, पुणे; १९८७.
८. संत, सुमती. त्यांच्या कपाळी कलंक गोंडू नका. उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे. १९८६.
९. रानडे, प्रतिभा. बुरख्या आडच्या स्त्रिया श्रीविद्या, प्रकाशन, पुणे; १९८७.

10. Bhai, N. P. *Harijan Women in Independent India* B. R. Publications, New Delhi, 1886.
11. Kanhere, V. S. *Women and Socialization: A Study of their Status and Role in Lower Castes of Ahmedabad.* Mittal, Delhi. 1987.
12. Prasad, S. S. *Tribal Woman Labourers: Aspects of Economic and Physical Exploitation.* Gian Publishing House, Delhi; 1988.
13. Shaikh, M. H. *Women Under Different Social & Religious Laws: Buddhism, Judaism Christianity, Islam.* Seema Publications Delhi, 1976.
14. Shobha, V, *Rural Women and Development.* Mittal Publications, Delhi; 1987.
15. Siddiqui, H. Y. *Muslim Women in Transition: A Social Profile.* Harman Publications, New Delhi; 1987.
16. Subbamma, M. *Islam and Women.* Sterlig, New Delhi; 1988.
17. Trivedi, H. R. *Scheduled Caste Women Studies in Exploitation: With Reference to Superstition, Ignorance and Poverty:* Concept Publications, Delhi; 1977.

३) विविध क्षेत्रांत स्त्री

18. Agnew, V. *Elite Women in Indian Politics.* Vikas New Delhi, 1979.
19. D'Lima, H. *Women in Local Government: A Study of Maharashtra.* Concept Pub. Co., New Delhi, 1983.
20. Macdonald, J. W. *How To Be a Successful Business Woman: Working for Yourself* Methuen, London; 1987.
21. Vinze, M. D. *Women Entrepreneurs in India: A Socio-Economic Study of Delhi 1975 - 1985.* Mittal Pub, Delhi, 1987.

४) स्त्री अत्याचार

२२. अवचट, अनिल. वाघ्या मुरळी. श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे १९८३,
२३. डांगळे, अ. व इतर. उध्वस्त क्षितीज : स्त्रियांवरील अत्याचारांच्या सत्यकथा. ग्रंथाली, पुणे; १९७६.

२४. मानव, श्याम. बुवाबाजी : बळी स्त्रियांचा. मनोविकास प्रकाशन, मुंबई, १९८८.
२५. Chapman, J. R. & Gates, M. (ed) *Victimization of Women*. Sage, London, 1978.
२६. Datta, V. N. *Sati : Widow Burning in India*. Manohar Publications, New Delhi; 1988.
२७. Kumari, Ranjana. *Brides Are Not For Burning : Dowry Victims in India*. Radiant Publishers, New Delhi; 1989.
२८. Veeraraghavan, V. *Rape and Victims of Rape : A Socio-Psychological Analysis*. Norther book Centre, New Delhi; 1987.
२९. Yllo, K, and Bograd M. (ed.) *Feminist Perspectives on wife Abuse*. Sage Publishers, California; 1988.

आ) स्त्रीमुक्तीची समस्या: भारतीय संदर्भित

३०. Chatterji, S A. *Indian Women's Search for an Identity*. Vikas Publications, New Delhi; 1988.
३१. Devendra, K. *Status and Position of Women in India*. Vikas Publications, New Delhi; 1985.
३२. Ghosh, S. K. *Women in a Changing Society*. Ashish Publishing House, New Delhi, 1984.
३३. Gupta, Kamala *Social Status of Hindu Women in Northern India, 1206-1707 A. D.* Inter-India, New Delhi; 1987.
३४. Indiradevi, M. *Women : Education Employment, Family Living*. Gian Publishing House, Delhi; 1987.
३५. Jacobson, D. & Wadley, S. S. *Women in India : Two Perspectives*. Manohar, New Delhi; 1977.
३६. Jayashree. *India and Indian Women as seen by women of the world*. Granthayan, Aligarh, 1980.
३७. Kapur, P. *Marriage and Working Women in India*. Vikas, Delhi, 1970.
३८. Mehta, R. *Divorced Hindu Women*. Vikas Publications, Delhi; 1975.

39. Pal, B. K. *Problems and Concerns of Indian Women*, ABC Publications, New Delhi; 1984.
40. Punekar, S. D. & Rao, K. *Study of Prostitutes in Bombay*. Lalwani Publishing House, Bombay, 1967.
41. Ray R. & Others. *Role and Status of Women in Indian Society*. Firma KLM (P) LTD, Calcutta; 1978
- 42 Sharma, R. K. *Nationalism, Social Reform & Indian Women*. Janaki Prakashan, Patna; 1981.
४३. अनंतराम, व शरयू वंडसे अुमा. भारतीय समाजातील स्त्रियांचे स्थान, पाँप्युलर प्रकाशन, मुंबई १९८७.
४४. ठिपसे, प्र. प्र. हृदगत : स्त्रियांच्या आत्मचरित्रातून घडलेले मार्गदर्शन. दास्ताने रामचंद्र, पुणे, १९८१
४५. भावे विनोबा. स्त्री शक्ति परधाम, पवनार, १९७६.
४६. लिमये अनसूया. स्त्रीचे समाजातील स्थान आणि भूमिका. समाजवादी महिला सभा, पुणे; १९७६
४७. साने, गीता. भारतीय स्त्रीजीवन. मोज प्रकाशन गृह, मुंबई; १९८६
४८. स्वामी विवेकानंद (अनु. वि. शं. बेनोडेकर.) भारतीय नारी. रामकृष्ण मठ, नागपूर, १९८१.

इ) स्त्रीमुक्तीची समस्या: जागतिक संदर्भात

४८. व्होरा, आशारानी. नोबल पुरस्कार विजेता महिलांए. राजपाल, दिल्ली, १९७३.
49. Boulding, E. & Others. *Handbook of International Data on Women*. John Wiley, New, 1976.
50. Boulding, E. *Women in the Twentieth Century World*, Sage, New York; 1977.
51. Bullough, V. L. *Subordinate Sex: A History of Attitudes Toward Women*. Penguin Books, New York; 1974.
52. Coontz, S. and Henderson, (Ed.) *Women's Work, Men's Property: The Origins of Gender & Class*. Verso, London; 1986
53. Dixon, M. *Future of Women* Synthesis Pub., San Francisco; 1983.

54. Futehally, L. (Ed.) *Women in the Third World*. Leslie Sawhny Programme of Training for Democracy, Bombay; 1980.
55. Gerson, K. *Hard Choices: How Women Decide About Work, Career and Motherhood*. Univ. of Colifornia, Berkeley; 1985.
56. Giele, J. Z. & Smock, A. C. *Women: Roles and Status in Eight Countries*. Wiley Interscience Now York; 1977.
57. Glanzer, N. & Waehrer, H. Y. *Woman in a Man-Made World: A Socio-Economic Handbook*. Rand McNally College Pub. Co, Chicago; 1977.
58. Hammond, D. & Jablow, A. *Women: Their Economic Role in Traditional Societies*. Addison-Wosley, Philippines, 1973.
59. Hammond, D. & Jablow, A. *Women in Cultures of the World*. Cummings. California, 1976.
60. Huber, J (Ed). *Changing Women in Changing Society*. Chicago Univ. Press, Chicago; 1973.
61. Iglitzin, L. B. & Ross. R. (Ed.) *Women in the World A Comparative Study*. Santa Barbara, Colifornia; 1976.
62. Mednick, M. T. & Others. *Women and Achievement: Motivational Analyses*. Hemisphere, Washington; 1975.
63. Phadnis, U. & Malini, I. *Women in the World: Illusion & Reality*. Vikas, New Delhi 1978.
64. Raymond, G. A, *Half of the World's People*. Appleton Century Crofts, New York; 1965.
65. Strathern, M. *Women in Between: Female Roles in a Male World*. Seminar Press, London; 1972.

ई) स्त्रीमुक्तीचे स्वरूप

६६. गोखले-पटेल, सु. स्त्री-मुक्ती: केंव्हा व कशी? महिला आंदोलन पत्रिका, मुंबई; १९८४.

६७. गोहे निलम. (संपा.) समतेसाठी स्त्रियांचा संघर्ष: भूमिका, स्वरूप व अनुभव. क्रांतिकारी महिला संघटना, हडपसर, १९८३.

६८. दातार, छाया. स्त्री विमुक्ती. स्त्री मुक्ती संघटना, मुंबई; १९८४.
६९. भागवत, कमल; व इतर. स्त्री-चळवळीची वाटचाल. प्रागतिक पुस्तक प्रकाशन, पुणे; १९८५.
७०. शारंगपाणी, स. स्त्री-मुक्ती संग्राम. सरोज प्रकाशन, पुणे; १९८०.
71. Banks, O. *Faces of Feminism : A Study of Feminism as a Social Movement*. Basil Blackwell, Oxford; 1986.
72. Deckard, B. S. *Women's Movement: Political, Socio-Economic & Psychological Issues*. Harper & Row, New York, 1975.
73. Hole, J. and Levine, E. *Rebirth of Feminism*. Quadrangle. New York; 1971.
74. Mehta, S. *Revolution and Status of women in India*; Metropolitan Book Company, New Delhi, 1982.
75. Salper, R. (Ed.) *Female Liberation: History and Current, Politics*. Alfred A Kropf, New York; 1972.
76. Shah, K. *Women's Liberation and Voluntary Action*. Ajanta Publications, New Delhi; 1984.
77. Stanley, Liz and Wise, S. *Breaking : Feminist Consciousness and Feminist Research*. Routledge & Kegan Paul, London; 1984.
78. Wadia, A. R. *Ethics of Feminism: A Study of the Revolt of Women* Asian Pub. Services. New Delhi; 1977
79. Yates, G. G. *What Women Want: The Ideas of the Movement*. Harvard Univ. Press, Cambridge; 1977.

उ) स्त्रीमुक्तीचा तात्त्विक परामर्श

90. Bishop, S. and Weinziveig, M. (ed.) *Philosophy and Women. : Wodsworth Publishing Company, Belmont; 1979.*
91. Barret, M. *Women's Oppression Today: Problems in Marxist Feminist Analysis*. Verso, London; 1980.
92. *Discovering Reality*, Synthese Library No. 1-161 Edited by Sandra Harding & Merill B. Hintikka. D. Reidel Publishing Company 1983.

93. Eichonbaum, L & Orbech, S. *Outside In, Inside Out, Women's Psychology: A Feminist Psychoanalytic Approach*. Penguin Books, Harmonds-Worth; 1982.
94. Firestone, Shulamith : *The Dialectics of Sex : The case for Feminist Revolution*, London, Women's Press, 1979.
95. Friedan, Betty. *The Feminine Mystique*. Penguin Books, Harmonds Worth; 1979.
96. Linda. M. Glennon : *Women and Dualism* Longman Inc, New York, Associated Companies, branches & representatives 1979.
97. Heilbrun, C. G. *Toward a Recognition of Androgyny*. Alfred A Knopf; New York; 1973.
98. Hesler Eisenatein *Contemporary Feminist Thought*. Unwin Paperbacks, London; 1982.
99. Kennedy, Ellen and Mendus, Susan (ed) : *Women in Western Political Philosophy - Kant to Nietzsche* (Wheatshea) Books, 1987.
100. MacMillan, Carol. *Women, Reason and Nature : Some Philosophical Problems with Feminism*. Basil Blackwell, Oxford; 1982.
101. Mill, John Stuert : *The Subjection of Women* (along-with Wollstonecraft's *A Vindication of the Rights of Women*) Everyman's Library 1986.
102. Millett, K *Sita. Virego*, London; 1977.
103. Mitchell, J. *Psychoanalysis ond Feminism*. Penguin Books, Hermondsworth; 1976.
104. Mitchell, J. *Woman : The Longest Revolution*. Pantheon Books, New York, 1984.
105. De Seauvior, Simone, (Translated and Edited by R. M. Parshley) *The Second Sex* Harmondsworth : Penguin Books, 1981 Reprint (1949)
106. De Seauvior, Simone. *Memories of a Dutiful Daughter* Penguin Books, Hermondsworth; 1976.

107. Spender, P. (Ed) *Feminist Theorists : Three Centuries of Women's Intellectual Traditions*. The Women's Press, London; 1983.

ऊ) स्त्रीमुक्तीविषयक ललित लेखन

१०८. गोडबोले, मंगला. कुंपण आणि आकाश. राजहंस प्रकाशन, पुणे, १९८४.
१०९. दातार छाया, पुरुषकेंद्री. स्त्री उवाच प्रकाशन, मुंबई; १९८४.
११०. दातार, छाया. मी तरुणी. अभिनव प्रकाशन, मुंबई; १९७९.
१११. दातार, छाया. स्त्री-पुरुष. ग्रंथाली, मुंबई; १९८४.
११२. परुळकर, सरोजा. बाईमाणूस. श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे; १९८८.
११३. पाटील, लीला. ओलांडताना. श्री विद्या प्रकाशन, पुणे; १९८८.
११४. भागवत, विद्युत. (संपा.) मी बाई आहे म्हणून. भारतीय अर्थविज्ञान बंधिनी, पुणे; १९८४.
११५. भागवत, शोभा. स्त्री प्रतिमा. स्त्री वाणी, सुगावा प्रकाशन, पुणे; १९८७.

मानसशास्त्र विभाग
पुणे विद्यापीठ

संकलन :
अलका वाडकर